

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ นายกรัฐมนตรีออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ หมวด มี ๓ แบบ คือ

(๑) หมวดทรงหม้อตาลสีงาช้าง มีเครื่องประกอบ ดังต่อไปนี้

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ที่ขอบโค้งของกะบัง ทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัสดุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ด้านละ ๑ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ที่ขอบโค้งของกะบังทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัสดุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ด้านละ ๒ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง

(ข) สายรัดคาง กว้าง ๑.๓ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ทำด้วยดินทองหรือวัสดุเทียมดินทอง ปลายสายมีคัมโลหะสีทอง ตรารุทพำห้ขนาดเล็กติดอยู่ที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ คู่

(ค) ผ้าพันหมวก ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร และมีผ้าหรือสักหลาด สีเลือดหมู กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คาดตรงกึ่งกลางของผ้าพันหมวก

(ง) ครอบหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห้ในบัวกระหนก สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ทำด้วยผ้า ปิดด้วยดินทอง หรือวัสดุเทียมดินทอง บนหมอนสักหลาดสีดำ สูง ๖ เซนติเมตร

(๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อน มี ๒ สี คือ

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีทึบ ทำด้วยผ้า ตอนหน้ามีกะบังสีเดียวกับหมวกมีตราหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห้ในบัวกระหนก ทำด้วยผ้า สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ปิดด้วยไหมสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ปิดด้วยไหมหรือดินสีทอง

(ข) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีดำ ทำด้วยผ้า ตอนหน้ามีกะบังสีเดียวกับหมวกมีตราหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห้ในบัวกระหนก ทำด้วยผ้า สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ปิดด้วยไหมสีทอง สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ปิดด้วยไหมหรือดินสีทอง

(๓) สำหรับข้าราชการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการปราบจลาจล ในกรณีที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ป้องกันหรือระงับเหตุร้าย มีสิทธิใช้หมวกนิรภัยสีเหลืองทอง หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก ทำด้วยโลหะสีทอง”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ เข็มขัด มี ๒ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดหนังสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทางตั้งมุมมน กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๕.๕ เซนติเมตร มีเข็มสำหรับสอดรู ๒ เข็ม

(๒) เข็มขัดด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนมุมมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปครุฑคูนูนอยู่กึ่งกลาง หัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายเข็มขัดตัดตรงและหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ใช้กับเครื่องแบบปกติสีทากี และเครื่องแบบปฏิบัติการสีทากีสำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร

ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังหรืออยู่ยามรักษาการณ์ อาจใช้เข็มขัดสนามด้ายถักสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร คาดทับเข็มขัดหนังสีดำอีกชั้นหนึ่งได้”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ หมวก เป็นหมวกทรงกลมพับปีกสีทากี มีเครื่องประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) กะบัง ทำด้วยผ้า สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ที่ขอบโค้งของกะบังทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัตถุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับ

อาวุโส ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการระดับต้น ด้านละ ๑ ช่อ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับทักษะพิเศษ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร ด้านละ ๒ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง

(๒) ตราหน้าหมวก เป็นตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับปฏิบัติการ ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร ปักด้วยดินทองหรือวัตถุเทียมดินทอง

(๓) สายรัดคาง ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร ปลายสายมีดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดอยู่ที่ยึดขอบหมวก ข้างละ ๑ ดุม สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร สายรัดคางทำด้วยดินทองหรือวัตถุเทียมดินทอง

(๔) ผ้าพันหมวก ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร และมีผ้าหรือสักหลาดสีเลือดหมู กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คาดตรงกึ่งกลางของผ้าพันหมวก”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๔ เข็มขัด มี ๓ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดหนังสีดำ มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ชาย ใช้คาดทับขอบกระโปรงหรือกางเกง หรือคาดทับเสื้อ

(๒) เข็มขัดด้ายถักสีดำ มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักสีดำของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ชาย ใช้คาดทับกระโปรงหรือกางเกง หรือคาดทับเสื้อ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร

(๓) เข็มขัดผ้าสีทากี สีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมมุมผ้า ใช้คาดทับเสื้อคอพับปล่อยชายเสื้อสีทากี

ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง หรืออยู่ยามรักษาการณ์ อาจใช้เข็มขัดสนามด้ายถักสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร คาดทับเข็มขัดหนังสีดำอีกชั้นหนึ่งได้”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกเครื่องหมายแสดงระดับ “แถบหมอน” ในข้อ ๑๗ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๘ การประดับเครื่องหมายแสดงระดับ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ประดับเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช่อโค้งขึ้นเหนือเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ประดับเครื่องหมายดาว ๔ ดวง เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และประดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๒) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ และข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ประดับเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช่อโค้งขึ้นเหนือเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ประดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยม ให้มุมแหลมวางลงล่างตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และประดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๓) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ระดับเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช้อยัพถุภักดิ์ขึ้นเหนือเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ระดับเครื่องหมายดาว ๒ ดวง เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๔) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโส และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการ ระดับเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช้อยัพถุภักดิ์ขึ้นเหนือเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ระดับเครื่องหมายดาว ๑ ดวง ตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๕) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน ระดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยม ให้มุมแหลมวางขึ้นบนตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๖) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ระดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เริ่มต้นจากริมอินทรรณูทางด้านไหล่ เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๗) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ระดับเครื่องหมายดาว ๒ ดวง เริ่มต้นจากริมอินทรรณูทางด้านไหล่ เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดระบบจำแนกประเภทตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นใหม่ แทนระบบจำแนกประเภทตำแหน่งเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ โดยเฉพาะการประดับเครื่องหมายแสดงระดับกับอินทรรฐู และการประดับเครื่องประกอบต่าง ๆ ที่ใช้กับเครื่องแบบของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๘ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประเภทตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ และยกเลิกเครื่องหมายแสดงระดับซึ่งให้คิดที่อินทรรฐูเครื่องหมายแถบหมอน เพื่อให้เหมาะสม และสอดคล้องกับประเภทตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญที่กำหนดขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนี้